

ZPRÁVY A INFORMACE

<i>Abdijev E.</i> : Změny v sociální a profesionální struktuře průmyslových pracovníků v Uzbecké sovětské socialistické republice	5	548
<i>Andorka R.</i> : Změny sociální struktury v Maďarsku v letech 1930–1970	2	228
<i>Andrle V.</i> — <i>Freiová E.</i> : Úloha vysoké školy v přípravě socialistické inteligence	2	222
<i>Bártová E.</i> : Několik informací o postavení žen v socialistických zemích	1	111
<i>Bauerová J.</i> : Informace o celostátní konferenci pořádané k Mezinárodnímu roku ženy „Co dal socialismus a jak ženy přispívají k rozvoji socialistické společnosti“	1	103
<i>Bláha K.</i> : Sociologický průzkum „Uplatnění absolventů vysokých škol Slovenské socialistické republiky z roku 1967 v praxi“	1	118
<i>Dunovský J.</i> — <i>Zeman L.</i> — <i>Karabelová H.</i> : Sociální situace dětí propuštěných z Kojeneckého ústavu v Praze (výzkum po 14–19 letech)	6	665
<i>Fazík A.</i> : Význam sociologických výzkumů pro řídicí práci	2	209
<i>Foret M.</i> — <i>Illner M.</i> — <i>Patočka J.</i> : Demografové o migraci	5	547
<i>Formánek M.</i> : Diskuse o kritériích rozvinuté socialistické společnosti	4	438
<i>Formánek M.</i> : Společné jednání vědeckého kolegia filozofie a sociologie ČSAV a Komise pre filozofiu, sociológiu a vedecký komunizmus pri Vedeckom kolégiu SAV o aktuálných úkolech filozofie, sociologie a vědeckého komunizmu	5	543
<i>Janišová H.</i> : Zpráva o sociologických průzkumech životního prostředí obyvatel hlavního města Prahy	2	224
<i>Kaltenbergová-Kwitkowská E.</i> : O výchově sociologů v Polsku	5	553
<i>Lišková L.</i> : Ženy ve Švédsku	1	115
<i>Lišková L.</i> : Významný seminář „Československá sociologie podniku“	2	215
<i>Lišková L.</i> : Řízení sociálního rozvoje socialistické společnosti a úloha marxisticko-leninské sociologie	3	342
<i>Lišková L.</i> : Konference o adaptaci člověka v pracovním procesu	4	445
<i>Možný I.</i> : Seminář o systémech statistických programů pro samočinné počítáče	3	347
<i>Mráček K.</i> : Přednosti socialismu a vědeckotechnická revoluce. VII. sovětsko-československé filozofické symposium	3	340
<i>Naffová E.</i> : Ženy v rozvojových zemích: příklad arabských států	1	117
Obsah č. 1/1976 časopisu Sociológia	1	127
Obsah č. 2/1976 časopisu Sociológia	2	240
Obsah č. 5/1976 časopisu Sociológia	5	559
Obsah č. 6/1976 časopisu Sociológia	6	672
Obsah č. 4/1975 časopisu Sociologičeskije issledovanija	1	127
Obsah č. 4/1976 časopisu Sociologičeski problemi	6	672
Obsah č. 5/1976 časopisu Sociologičeski problemi	6	672
<i>Rychtařík K.</i> : Dvanácté setkání vedoucích redaktorů filozofických a sociologických časopisů socialistických zemí v Sofii	2	208
<i>Slíva J.</i> : O sociálních plánech a prognózách mezinárodně	4	444
Směrnice pro členy Academia Klubu	5	555
<i>Šafářová H.</i> : Bibliografie publikací o problematice žen	1	122
<i>Tomášek P.</i> : Výsledky výzkumu socialistického způsobu života provedeného Výzkumným ústavem životní úrovně v Bratislavě	4	441
<i>Vítečková J.</i> : Utváření socialistického způsobu života a jeho výzkum v Ústavu pro filozofii a sociologii ČSAV v Praze	4	443
<i>Vítek K.</i> : Několik poznatků z výzkumu 476 manželství	3	348
<i>Zagórski K.</i> : Výzkum sociálně profesní struktury a mobility v Polsku	2	234

ANOTACE

(V závorce je uvedeno jméno autora anotace)

<i>Kowalski S.</i> : Socjologia wychowania w zarysie (D. Krížková)	5	557
<i>Otto U.</i> : Suicidal Acts by Children and Adolescents. A Follow-up Study (Sebevražedné jednání dětí a mládeže) (E. Freiová)	1	125
Puti formirovanija socialnoj aktivnosti ličnosti pri socializme (Způsoby utváření sociální aktivity osobnosti za socialismu) (J. Hudeček)	5	557

přípravě bylo nutné vykonat velkou teoretickou a organizační práci, studie, průzkumy, které analyzovaly problémy naléhavě vyžadující řešení. Měly značný význam pro národní organizace zemí, v nichž se uskutečnily, a zvýšily jejich prestiž a autoritu. Vytvořily základ pro schválení rezolucí a doporučení důležitých pro další boj za práva žen. Zároveň sehrály významnou roli při přípravě světového kongresu v Mezinárodním roce ženy v Berlíně.

Kromě toho umožnila veškerá tato práce propagaci cílů Mezinárodního roku ženy, načerpání nových sil a zainteresování širokých vrstev veřejnosti na problémech žen. Prohloubila se otevřená a přátelská spolupráce organizací z různých zemí, byly navázány kontakty. Jak uvedla Fanny Edelmanová, hlavní zásluhou všech těchto akcí je to, že „odpovídají zájmům miliónů žen, které vytvářejí množství materiálních a duchovních hodnot, jejichž neznámé hrdinství nezná míry, které se snaží odstranit hlad a nevzdělanost, jakoukoli formu diskriminace, bojují proti nedostatečnému rozvoji a brání lidská práva, demokratické svobody, mezinárodní nezávislost a mír, které se snaží udělat svůj život a život svých drahých šťastnějším“.

Milióny lidí žijí v kapitalistických a rozvojových zemích v těžkých podmínkách, v bídě a nejistotě. Milióny lidí hladovějí — 50 % světového obyvatelstva trpí podvýživou, 40 % hladem. 50 % dětí v zaostalých zemích umírá dříve, než dosáhne věku sedmi let. Existují milióny ngramotných — 800 miliónů lidí neumí číst a psát. V Asii, v Africe a Latinské Americe chodí pouze 1 z 10 dětí ve věku od 11 do 15 let ještě do školy. V kapitalistickém světě pracuje více než 50 miliónů dětí. Jedna třetina městského obyvatelstva v Africe, Asii a Latinské Americe žije v brlozích. 5 % „bohatých“ v zaostalých kapitalistických zemích se zmocňuje 35–70 % příjmů. 5 % „bohatých“ si v průmyslově vyspělých kapitalistických zemích přivlastňuje 25 až 40 % vytvořených hodnot. Například 70 až 90 % úrodné půdy v Latinské Americe je v držení 10 % vlastníků.

Důsledky permanentní kapitalistické krize jsou pro pracující stále vážnější. Nezaměstnanost má vzestupnou tendenci. V ka-

pitalistickém světě je přes 100 miliónů nezaměstnaných, nemluvě o částečně zaměstnaných. Od roku 1962 do roku 1972 200 miliónů osob opustilo venkov, aby hledalo práci jinde. Růst cen v žádné z těchto zemí nebyl zastaven. Mzdy neodpovídají zvýšeným životním nákladům.

To jsou jen některé fakty, které doléhají dvojnásob těžce na ženy v kapitalistických a rozvojových zemích. Objektivně roste podíl žen na boji dělnické třídy a pracujících za právo na práci, za jistotu v zaměstnání, proti drahotě, za zlepšení mezd, existenčních a pracovních podmínek, za lepší život dětí. Ženy se také ve stále větším počtu zúčastňují stávek jako jedné z forem, jak tato práva bránit.

Ženy jsou stále mocnější silou v boji za národní nezávislost, v boji proti kolonialismu, neokolonialismu, apartheidu, rasismu, proti agresí, fašismu, proti všem formám útlaču a diskriminace, v boji za demokracii, společenský pokrok a mír.

Široce založená příprava světového kongresu v Berlíně a mnohostranná činnost mezinárodního přípravného výboru, jemuž se podařilo zapojit do přípravy světového kongresu různé společenské síly, objektivně vyústily v úspěšný průběh světového kongresu v Berlíně v říjnu 1975. Nesporně k tomu přispěly i závěry světového kongresu v Mexiku, zejména Světový akční plán na léta 1975–1985, Mexická deklarace a charakter mnoha rezolucí, které na tomto kongresu byly přijaty.

„Mexická deklarace“ je nejvýznamnějším politickým dokumentem této konference. Zdůrazňuje se v ní, že problémy žen jsou jen a jen součástí celého komplexu sociálních a ekonomických problémů, které nelze vyřešit jinak než v podmínkách míru a spolupráce mezi národy, v podmínkách hlubokých a pokrokových přeměn společnosti. Upevnění skutečné rovnosti žen a zvýšení jejich úlohy ve všech oblastech života společnosti jsou možné jen v tom případě, že tyto podmínky budou dány.

Je nutno poznamenat, že tento dokument, proniknutý duchem pokroku, byl navržen skupinou zemí třetího světa a byl podporován socialistickými zeměmi. Jeho přijetí probíhalo v ovzduší ostrého konfliktu světových názorů.

Světový akční plán, schválený konferencí v Mexiku, zahrnuje praktická doporučení vládám, mezinárodním organizacím a celé mezinárodní veřejnosti likvidovat diskriminaci žen a zajistit jejich aktivní začlenění do politického, ekonomického a sociálního života. Tento plán rovněž stanoví konkrétní úkoly, jež bude nutno uvést v život v průběhu příštích deseti let, aby se pozvedlo postavení žen. Plán zdůrazňuje, že nejdůležitějším prvkem nezbytným pro ochranu lidských práv a pro úplnou realizaci rovnosti mezi muži a ženami je široká mezinárodní spolupráce v podmínkách míru, spravedlnosti, rovnosti a vytvoření nových, spravedlivých vztahů mezi národy.

Světový kongres v Berlíně byl kulminacním bodem Mezinárodního roku ženy. Dosud nikdy v historii ženského hnutí nebylo zorganizováno setkání tak reprezentativní, představující tak širokou skladbu národních delegací. A jak to řekla Freda Brownová, nynější předsedkyně MDFŽ, toto fórum národů, které odráží širokou paletu různých společenských hnutí a sjednocuje jejich úsilí směřující k řešení jednoho ze vskutku životních problémů současného světa, chce dosáhnout toho, aby žena-matka, pracovnice a občanka přispívala adekvátním dílem ke světovému pokroku.

Koncepce, podle níž boj za rovnost žen je neoddělitelný od boje vedeného národy za mír, národní nezávislost, proti jakékoli formě rasismu a útlaču, prostupovala celým jednáním kongresu a byla i základem výzvy adresované ženám celého světa.

V *Prohlášení* vyzvaly účastnice kongresu vlády a parlamenty, politické strany, společenská hnutí i OSN, aby učinily vše, co je v jejich silách a kompetenci, pro podporu uvolňování napětí, pro to, aby se mírové soužití stalo samozřejmostí, aby byly zastaveny závody ve zbrojení, sníženy vojenské výdaje a nastoupena cesta k úplnému odzbrojení i k odstranění existujících ohnisek mezinárodního napětí. Vyzvaly je k rozvoji mezinárodní spolupráce, k přátelství mezi národy, k mírovému uspořádání světa.

Kongres byl mohutnou tribunou solidarity — solidarity s vlastenci, kteří se stali

obětí fašismu, solidarity s národy, které bojují za svobodu, za národní nezávislost.

Valentina Těreškovová, předsedkyně Výboru sovětských žen a místopředsedkyně MDFŽ, prohlásila: „S velkým uspokojením konstatujeme, že význačným rysem Mezinárodního roku ženy je aktivní účast ženského veřejného mínění ve všech akcích míru a solidarity. A to není náhodné. Ty, které dávají život, mají povinnost ho bránit. Ženy spojují stále více svůj boj za rovnoprávnost a společensko-ekonomická práva s perspektivou zajištění pevného a spravedlivého míru na naší planetě.“

V atmosféře světového kongresu probíhalo jednání VII. kongresu Mezinárodní demokratické federace žen a oslavy třicátého výročí jejího založení.

1. prosince 1945 reprezentantky 41 zemí všech kontinentů, včetně Československa, přísahaly, že budou bojovat za vydobytí a za obranu práv žen — jako matky, jako pracující ženy a občanky, za právo všech dětí na život, na blahobyt a na vzdělání, za mír a za všeobecné odzbrojení, za ochranu národní nezávislosti, za demokratické svobody, za vyloučení apartheidu, proti diskriminaci ras a proti fašismu. Tento program MDFŽ se proměnil v život. Dnes je již dědictvím miliónů žen nejrůznějších sociálních skupin, politických a filozofických názorů, náboženských seskupení apod. V Mezinárodní demokratické federaci žen je 120 národních organizací ze 103 zemí. Je jedinou ženskou organizací, jejímiž členy jsou národní ženské organizace ze všech kontinentů světa. Má tedy mezinárodní a všeobecný charakter. Získala velkou autoritu a vážnost ve světě. Milióny žen z celého světa v ní vidí ochránkyni svých práv a zájmů a bojovou mezinárodní masovou ženskou organizaci. Vždy hájila práva žen na všech mezinárodních fórech, byla všude tam, kde došlo k bezpráví, pohotově vyjadřovala potřebnou solidaritu, přispívala k vypracování zásadních dokumentů, například deklarací přijatých Organizací spojených národů a jejími specializovanými institucemi, sjednocovala úsilí žen celého světa v boji za jejich rovnoprávné postavení, za práva dětí, přispívala významně k boji za národní nezávislost národů, demokratické svobody, za mír a sociální pokrok.

Výrazem dalšího všestranného úsilí Mezinárodní demokratické federace žen je perspektivní plán do roku 1985, schválený jejím VII. kongresem. Nová velká vítězství jistě budou korunovat příští akce MDFŽ, k nimž československé ženy chtějí významně podle svých nejlepších zkušeností, schopností a sil přispět. Největším

přínosem v tomto směru bude náš vklad, jímž přispíváme k rozvoji své vlasti a celého socialistického společenství. Široká, uvědomělá iniciativa žen v mohutném proudu rozvoje aktivity na počest XV. sjezdu KSČ je toho nejlepším důkazem.